

25.ต้นฝ้าย

รายละเอียดเนื้อหา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Gossypium herbaceum* L.

ชื่อวงศ์ Malvaceae

ชื่อสามัญ Cotton , Sea Iceland Cotton

ชื่ออื่น ฝ้ายเทศ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), ฝ้ายชัน (ลำปาง), ฝ้ายดอก (เชียงใหม่)

ลักษณะ ฝ้ายเป็นไม้พุ่ม ลำต้น มีสีน้ำตาลแดงอาจเป็นเหลี่ยม ใบ เดี่ยว รูปไข่กว้าง ปลายใบแหลม ขอบใบหยัก 3-5 หยัก ฐานใบเป็นรูปหัวใจ ก้านใบค่อนข้างยาว ดอก เดี่ยว มีใบประดับ 5 กลีบติดกัน กลีบดอกสีเหลือง ผล กลมปลายยาวแหลม เมล็ด รูปไข่ มีขนสีขาวยาว 3.7-5 เซนติเมตร รอบๆ เมล็ด

ประโยชน์ ฝ้ายเป็นพืชเส้นใยที่ปลูกและใช้กันมากที่สุดในโลก เมล็ดฝ้ายใช้สกัดน้ำมันเพื่อเป็นอาหาร และใช้ในอุตสาหกรรม เมล็ดหลังจากสกัดน้ำมัน (cottonseed meal) จะมีเปอร์เซ็นต์โปรตีนสูง ฝ้ายที่ปลูกเป็นการค้าในปัจจุบันได้มาจากการปรับปรุงพันธุ์ โดยคัดเลือกและผสมพันธุ์ระหว่างฝ้ายต่างๆ 4 ชนิดด้วยกัน คือ Upland cotton (*G. hirsutum*), American-Egyptian cotton (*G. barbadense*), Asiatic cottons (*G. arboreum*) และ (*G. herbaceum*) พืชฝ้ายมากกว่าครึ่งหนึ่งของที่ผลิตได้ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องใช้อื่นๆ ที่เหลือจะใช้ในอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น ทำถุง ทำสายพานต่างๆ เชือก และยางรถ เส้นใยที่สั้นใช้ทำพรม และเครื่องใช้อื่นๆ เส้นใยที่ติดแน่นอยู่กับเมล็ด (fuzz or lint) ใช้ทำเส้นใยเทียม เช่น เรยอน และผลผลิตอื่นๆ ที่ได้จากเซลล์โลส เมล็ดฝ้ายใช้หีบน้ำมัน พืชฝ้ายทำสำลีและอุปกรณ์ใช้ในทางการแพทย์ และใช้เตรียมเป็นยาแผนปัจจุบันหลายชนิด น้ำมันเมล็ดฝ้ายใช้เป็นน้ำมันหุงต้ม แต่ต้องเอาสารบางชนิดออกก่อน ประโยชน์ทางสมุนไพรก็มี เช่น เปลือกกรากฝ้ายเป็นยาขับมดลูก

บทนำบรรยาย

“ต้นฝ้าย” เป็นไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก เป็นพืชชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งกับชุมชน เนื่องจากใยฝ้ายเป็นหนึ่งในวัตถุดิบที่สามารถนำไปใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้าจากฝ้ายและเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ซึ่งในชุมชนไทยบ้านโพนก็ได้นำฝ้ายมาใช้ประโยชน์โดยการนำฝ้ายมาแยกใยฝ้ายเพื่อใช้ในการทอผ้าด้วยเช่นกัน